

POSTANOWIENIE

Dnia 2 lutego 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Halina Kiriłło

w sprawie z powództwa J. M.

przeciwko J. B.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń

Społecznych w dniu 2 lutego 2021 r.,

skargi kasacyjnej pozwanego od wyroku Sądu Okręgowego w E.

z dnia 20 grudnia 2019 r., sygn. akt IV Pa (...),

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1.800 (tysiąc osiemset) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w E. wyrokiem z dnia 20 grudnia 2019 r. zmienił zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego w O. z dnia 29 sierpnia 2019 r. w ten sposób, że zasądził dodatkowo od pozwanego J. B. na rzecz powoda J. M. kwotę 21.500 zł tytułu odszkodowania za szkodę w mieniu pracodawcy.

W wywiezionej od powyższego wyroku skardze kasacyjnej pozwany podniósł zarzuty naruszenia przepisów postępowania: (-) art. 233 § 1 w związku z art. 328 § 2 k.p.c. oraz art. 316 § 1 w związku z art. 391 § 1 k.p.c., polegającego na nieprzestrzeganiu kompetencji rozpoznawczych oraz kontrolnych nałożonych na Sąd odwoławczy i niesprostania jego procesowej funkcji wynikającej z treści

art. 382 k.p.c., w następstwie czego Sąd *ad quem* nie poczynił wyczerpujących ustaleń w sprawie; (-) art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c., polegającego na obowiązku dokonania przez Sąd drugiej instancji w uzasadnieniu wyroku wydanego na podstawie dowodów zgromadzonych w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji - w sytuacji zmiany zaskarżonego orzeczenia - własnych ustaleń faktycznych i wskazania, na jakich dowodach Sąd je oparł, a także z jakich powodów innym dowodom odmówił wiarygodności, w szczególności zeznaniom złożonym przez pozwanego oraz z jakich przyczyn Sąd *ad quem* pominął przy ocenie zeznań powoda te fragmenty, w których wskazywał on na okoliczności świadczące o jego przyczynieniu się do wyrządzenia szkody, a nadto nie odniesieniu się przez Sąd odwoławczy do przedstawionych przez pozwanego w odpowiedzi na apelację argumentów uzasadniających jego stanowisko w postępowaniu odwoławczym; a także zarzuty naruszenia prawa materialnego: (-) art. 117 § 1 k.p., przez jego niezastosowanie, a w rezultacie nieuwzględnienie faktu przyczynienia się powoda do wyrządzonej szkody, przejawiającego się brakiem odpowiedniego nadzoru i kontroli nad danym przewozem, nieplanowaniem trasy, niezapewnianiem odpowiednich narzędzi pracy oraz niereagowaniem na trudności zgłaszane przez pozwanego; (-) art. 8 k.p., przez jego niezastosowanie w stanie faktycznym i przyjęcie, że roszczenie powoda zasługuje na uwzględnienie, w sytuacji gdy uwzględniając zachowanie powoda oraz przyznanie stronie powodowej odszkodowania w pełnej wysokości (dwukrotnie przewyższającej pensję otrzymaną przez pozwanego w związku z zatrudnieniem w przedsiębiorstwie powoda), stanowi ono naruszenie zasad współżycia społecznego (lojalności i poszanowania słuszych interesów stron stosunku pracy, uczciwości, sprawiedliwości społecznej oraz przyzwoitości) oraz jest sprzeczne ze społeczno-gospodarczym przeznaczenia uprawnienia powoda, a zatem nie powinno podlegać ochronie.

Wskazując na powyższe zarzuty, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w E. do ponownego rozpoznania oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu w postępowaniu kasacyjnym.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania pozwany wskazał, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, gdyż waga uchybień związanych

z naruszeniem przepisów postępowania w niniejszej sprawie prowadzi do oczywistego wniosku, iż zaskarżony wyrok jest nieprawidłowy, a wskazane uchybienia miały istotny wpływ na zapadłe w sprawie rozstrzygnięcie. W uzasadnieniu podniósł, że w przedmiotowej sprawie Sąd Okręgowy, na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego jedynie w toku postępowania przed Sądem pierwszej instancji, dokonał własnych ustaleń faktycznych, które to w znacznej części są sprzeczne z ustaleniami faktycznymi Sądu Rejonowego. Zdaniem skarżącego, wybiórcze dokonanie oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego doprowadziło do naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c., albowiem nie została dokonana wnikliwa ocena dowodów służąca ustaleniu prawidłowego stanu faktycznego, w szczególności w odniesieniu do ustalenia oceny przyczynienia się powoda do powstania szkody w przedmiotowej sprawie.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powód wniósł o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania, ewentualnie wniósł o oddalenie skargi i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Na wstępie warto podkreślić, że Sąd Najwyższy, jako sąd kasacyjny, nie jest sądem powszechnym trzeciej instancji, zaś skarga kasacyjna nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, a to z uwagi na przeważający w charakterze skargi kasacyjnej element interesu publicznego. Zgodnie z takim modelem skargi kasacyjnej, jej rozpoznanie następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. W konsekwencji tego, w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wśród istotnych wymagań skargi kasacyjnej ustawodawca wymienił obowiązek złożenia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie. Wymóg ten wiąże się z tzw. przedsądem, polegającym między innymi na możliwości odmowy przez Sąd Najwyższy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania

(art. 398⁹ § 2 k.p.c.), a jego spełnienie powinno przybrać postać wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wykaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadnieniu, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek.

Ustawodawca konstruując wymagania skargi kasacyjnej, wyodrębnił w oddzielnych przepisach art. 398⁴ k.p.c. obowiązek przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (§ 1) oraz obowiązek przedstawienia wniosku przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienia (§ 2). Chodzi zatem o dwa odrębne, kreatywne elementy skargi kasacyjnej, które spełniają określone cele i podlegają ocenie Sądu Najwyższego, na różnych etapach postępowania kasacyjnego. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać. Skarga kasacyjna jest wszak szczególnym środkiem zaskarżenia, realizującym przede wszystkim interes publiczny, polegający na usuwaniu rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych oraz na wspomaganiu rozwoju prawa, zatem uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powinno koncentrować się na wykazaniu, iż takie okoliczności w sprawie zachodzą (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 31 stycznia 2008 r., II UK 246/07, LEX nr 449007; z dnia 10 marca 2008 r., III UK 4/08, LEX nr 459291; z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 404134 i z dnia 19 czerwca 2008 r., II UZ 18/08, LEX nr 406392).

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub

wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

W razie powołania przesłanki przedsądu, jaką jest oczywista zasadność skargi kasacyjnej, należy w motywach wniosku zawrzeć wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywistość i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035; z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z dnia 5 września 2008 r., I CZ 64/08). O ile dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274; z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364; z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy należy stwierdzić, że skarżący nie wykazał istnienia powołanej przesłanki przedsądu.

Stawiając tezę o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, skarżący argumentował, że Sąd Okręgowy wybiórczo dokonał oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, albowiem nie została dokonana wnikliwa ocena dowodów służąca ustaleniu prawidłowego stanu faktycznego, w szczególności w odniesieniu do ustalenia oceny przyczynienia się powoda do powstania szkody w przedmiotowej sprawie, wskutek czego doszło do naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c.

Wbrew tym twierdzeniom należy zauważyć, że w niniejszej sprawie na podstawie całego zgromadzonego materiału dowodowego Sąd Okręgowy uznał, iż

Sąd pierwszej instancji dokonał błędnej, sprzecznej z zasadami logiki oraz doświadczenia życiowego, a także wybiórczej oceny dowodów, ustalając, że powód nie kalkulował kosztów tras uwzględniających koszt paliwa oraz doładowania konta Viatoll i w ten sposób przyczynił się do powstania szkody. Sąd Okręgowo szczegółowo wyjaśnił (k. 21- 22 uzasadnienia), dlaczego twierdzenia pozwanego w tym zakresie nie zasługiwały na wiarę. Podkreślił, że wobec wielu wersji wyjaśnień, twierdzenia pozwanego nie były wiarygodne i za każdym razem dostosowywane były do zmieniającej się sytuacji procesowej. Według Sądu drugiej instancji, pozwany jest doświadczonym kierowcą zawodowym, znał mechanizm działania Viaboxu, w zakresie jego obowiązków było doładowanie konta Viatoll, na co przystał i znał konsekwencje nieuiszczania opłat drogowych. Pozwany posiadał wystarczające narzędzia do prawidłowego wykonania obowiązków pracowniczych. W ocenie Sądu Okręgowego, pozwany umyślnie wyrządził szkodę w mieniu pracodawcy, nie dopełniając obowiązku uiszczenia opłaty elektronicznej w okresie od 12 czerwca do 9 października 2017 r. i nie można przyjąć, iż pracodawca w jakikolwiek sposób przyczynił się do powstania szkody. Tym samym Sąd odwoławczy uznał, że pozwany spowodował szkodę w majątku pracodawcy z winy umyślnej z zamiarem ewentualnym, a powód nie przyczynił się do powstania bądź zwiększenia jej rozmiarów.

Odnosząc powyższą ocenę Sądu Okręgowego do sposobu motywowania przez skarżącego oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, należy stwierdzić, że sprowadza się ona w istocie do polemiki z poczynionymi przez Sąd drugiej instancji ustaleniami faktycznymi. Tymczasem zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. oraz art. 398¹³ § 2 k.p.c., podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalania faktów lub oceny dowodów, a Sąd Najwyższy związany jest ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia. Skarżący kwestionuje dokonaną przez Sąd drugiej instancji ocenę dowodów i wynikające z niej ustalenia faktyczne, co zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. uchyla się spod kontroli kasacyjnej. Nadto pod pretekstem kwalifikowanego naruszenia prawa procesowego nie można zmierzać do podważenia dokonanej w sprawie oceny dowodów.

Wobec niewykazania przez pozwanego istnienia powołanej przesłanki przedsądu, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia

skargi kasacyjnej do rozpoznania. O kosztach postępowania orzeczono stosownie do art. 98 k.p.c. oraz § 9 ust. 2 i § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 265).